

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

2. <http://www.adilet.gov.kz/ru/node/15929>
3. Указ Президента Республики Казахстан от 4 октября 1995 г. № 2485.
4. Указ Президента Республики Казахстан от 4 октября 1995 г. № 2484.

УДК 502.14.2

ҚОЛАЙЛЫ ҚОРШАҒАН ОРТА ҚҰҚЫҒЫНЫҢ АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ОРНЫ

Смагулова Аймерей Ерланқызы

Aimerei_93.kz@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ-нің Заң факультетінің 2 курс магистранты

Ғылыми жетекшісі: з.ғ.к., доцент Сақтағанова И.С.

Қолайлы қоршаған ортаға азаматтардың құқықтарының тиімділігі мен маңыздылығын анықтау адам бостандығы мен құқығы жүйесінде осы құқық орнын анықтаудан бастаудан ұсынылады. Осы мәселені талдау адам құқығы мен бостандығын әр түрлі жүйелі құру болғанда маңызды қиындықты туғызады. Әрбір әлеуметтік құбылыс сияқты адам құқығы институтының өзіндік ерекшелігі бар. Осы тұрғыдан қарағанда тарихтың өткен беттерін шолу барысында адамның қолайлы қоршаған орта құқығын зерттеу өзекті болып отыр. Адам құқығы қолайлы қоршаған ортаға, табиғи құқықтық немесе жалпы адам құқығы табиғатына позитивті қарау маңыздылығы ерекше. Бәріміз білетіндей адам құқығы табиғатына табиғи-құқықтық негізге табиғи құқықтық иелігінен арылмау туралы бекіту салынған. Дәл осы теория адамның құқығы және бостандығы институтының қалыптасуына қуатты түрткі болды және мемлекет және тұлғаның қарым-қатынасына жаңа сипат пен адам құқығы басымдығының бағыттарын анықтады. Табиғи-құқықтық оқыту жорамалдары адам мен азаматтар құқығы Декларациясында анықталды. Адам құқығы негізіне Декларация бостандықты, меншікті, қауіпсіздікті езуге қарсылық енгізді[1]. Сол уақытта табиғи-құқықтық оқытумен бірге адам құқығы оның көлемі және мазмұны мемлекетпен анықталатын позитивті жақтары дамыды, олар адамға «сыйлайды» тұтынушы функцияларына сәйкес жүзеге асырады. Мемлекет пен тұлғаның қарым-қатынасы сипаты мен маңызын әр түрлі түсініктеріне қарамастан, қазіргі ғылым осы оқулардың жандандыру үрдістерін теріс бағалайды. Адам туылғаннан бастап құқығына ие болатынына қарамастан, «қорғанушылық» пен кепілдікті тек мемлекеттен алады. Сонымен қатар құқықтық доктринада адам құқығының үш ұрпағын болжайтын, пайда болған кезінен айырылатын, дәстүрлі құқық классификациясы және адам бостандығы бар. Бірінші рет адам құқығының үш ұрпағы тұжырымдамасын француз ғалымы К.Васак ұсынды. Бірінші ұрпақ – бұл буржуазиялық революциямен жарияланған саяси және азаматтық құқық. Екінші ұрпақ – негізінде социалистік ұғымы бар, әлеуметтік-экономикалық құқық. Үшінші ұрпақ – ұжымдық деп аталатын, дамып жатқан мемлекеттер ұсынған, бірқатар талаптары бар. Соңғы жылдары ұжымдық немесе ынтымақтас құқық деп аталатындарға ұлт пен халыққа жататын көңіл бөлініп жүр және оларды халық құқығы ретінде классификациялау керек[2]. К.Васак айтылғандарды үшінші ұрпаққа жатқызады. Сөзсіз, көрсетілген құқықтарды нақты адам қолдана алады. Бірақ, біздің ойымызша бұл құқықтардың ерекшелігі, олар ұжымдық және жеке адаммен емес, сонымен қатар ұжыммен, қауыммен, қауымдастықпен жүзеге асырыла алады. Жеке және ұжымдық құқық тығыз байланысты, бірақ табиғи әрі алуан түрлі. Индивидтің құқығы – бұл табиғи құқық, пайда болғаннан бастап оған тән, адамзаттың маңызды бағалығының бірі және қоғамда болып жатқан барлық үдерістердің өлшеуші ретінде шығуы тиіс немесе адам құқығының табиғи жаратылысының бұзылуы қоғамның орташа дамуын өзгертеді және оны өркениет табысына айналдырады. Осының салдарынан ХХ ғасырдың соңғы тоқсанында халықаралық ынтымақтастық өндірген және қазіргі таңда әлемде болып жатқан, қарсы келетін үдерістерге бағыт сілтейтін «адамдық өлшеу»

ұстанымының мағынасын бағалау қиын. Адам құқығымен (жеке құқық) қатар ұжымдық құқық (халық құқығы, ұлт құқығы, қауым, қауымдастық құқығы) бар. Олар қоғам мен ұжым қызығушылықтарының қалыптасу мөлшері бойынша қалыптасады және кристалданатындықтан табиғи құқық болып табылады. Оларды қоғам немесе ұжымға кіретін, тұлғаның жеке құқықтары сомасы ретінде қарастыруға болмайды[3]. А.Г.Тарановскийдің айтуы бойынша осы байланыс 1948 жылдың 10 желтоқсанында БҰҰ Бас Ассамблеясының 3-сессиясында және 1966 жылдың 19 желтоқсанында экономикалық әлеуметтік және мәдени құқықтар туралы Халықаралық келісімде қабылданған, адам құқығы жалпы декларациясының ережесінде көрсетілген. Адам құқығы жалпы декларациясының 3-бабында адамның өмірге, бостандыққа және жеке басына жатпайтын құқығы айтылған және бұл құқық әлеуметтік немесе биологиялық сипатта жүреді. Декларацияның 25-бабын талдау, өзінің ережесінде осындай байланысты үлкен ықтималдықпен бекіту мүмкін. Расында қарастырылып отырған бап денсаулық пен әл-ауқатты қолдауға қажетті өмірдің сондай деңгейіне құқықты ашады. Бұл мынадай қорытындыға келтіреді, бұл баптар жақын болғанымен, бірақ құқықтық қорғаудың түрлі объектілері – «қолайлы қоршаған орта және «адам денсаулығы». Л. Макфарлейннің көзқарасы осындай, ол денсаулықты сақтау құқығы өзінің ерекше, үздік табиғаттан қорғанатын бірнеше мәселелері бар деп ойлайды. 25-бапта «денсаулықты сақтауға қажет, тіршілік деңгейі» кіретін нақты анықтама жоқ. Әрине, бұған еңбекке, білімге, жылжуға, қоршаған ортаның қолайлы жағдайына құқықтарын жатқызуға болады, бірақ бұның барлығы тек баптарда нақты бекітілмеген, яғни заңды негізі бар ойлаулар болып табылады[4].

Қолайлы қоршаған ортаға құқық Африканың адам мен халық құқығы хартиясына да әсер етті (1981). Осылай, 24-бапта: «Барлық адамдар қолайлы қоршаған ортаға, олардың дамуына қолайлы қанағаттарлық сипатта құқығына ие» екені бекітілген. Сондықтан, біз көбінесе бұл жерде қолайлы қоршаған ортаға құқықтың дамуы адам құқығының жалпы жүйесіндегі бір элементі ретінде көреміз. Соның арасында, оны дербес ретінде көрсету және оның әрекеті мен қорғаныс механизміне императивті күш беру керектігі мәнді болар еді. Біз білетіндей, қоршаған ортаны рационалды қолдану және қорғауға бағытталған, халықаралық құқық нормалары көбінесе «soft law» (жұмсақ құқық) сипатта болады, өйткені олардың массасында ұсынылатын сипат бар. Экологиялық дағдарыс өскенде «жұмсақ құқық» нормалары қоғам алдында тұрған мәселелерді шешуге бірдей емес болып табылатынын айтып кеткен жөн. Қолайлы қоршаған ортаға құқықтың прогрессивті даму этапы өте маңызды екенің ескерту қажет – 1972 жылы Стокгольмде өткен адамның қоршаған ортасы мәселелері бойынша БҰҰ Конференциясы. Оның жұмысына 113 мемлекеттің өкілі қатысты. Конференцияның қорытынды құжаты адам қоршаған ортасының Декларациясы, іс-шаралар жоспары мен ұйымдастырушы және қаржылық іс-шаралар Резолюциясы болды. Декларация қоршаған ортаны қорғау бойынша халықаралық ынтымақтастықтың негізгі 26 үдерісін қалыптастырды және әйгілі мағынада Конференцияның басқа құжаттарына қатысты жоғары иерархияға ие. Қоршаған ортаны қорғау концепциясы дамуының негізгі қадамы Декларация кіріспесінде бұл қорғау «қазіргі және келешек ұрпақтың қызығушылығында» жүзеге асырылатыны туралы ереже бекітілген. Кіріспе (7 т.) тұлғалар, ұйымдар, жергілікті билік, ұлттық үкімет және ұйымдардан қоршаған орта сапасына тиісті қамтамасыз етуге жауапкершілікті декларциялайды. Осы жауапкершілікті жүзеге асырудың негізгі құралы – осы салада кең ынтымақтастықты ұйымдастыру. Кіріспеде қалыптасқан қоршаған ортаны қорғау және адамның негізгі құқықтары арасындағы өзара байланысы 1 Декларацияда дамыған. «БҰҰ Жарғысы және халықаралық құқық ұстанымдарына сәйкес мемлекет қоршаған орта мәселелеріне қатысты өзінің ұлттық саясатына сәйкес жеке ресурстарды қолдануға егеменді құқығы бар және ұлттық құқықтық өкілеттіліктен тыс, басқа мемлекеттер мен аудандар қоршаған ортасына зиянын келтірмеуге олардың бақылауы мен құқықтық өкілеттілігі шегіндегі қызметке дәл солар жауапты» - деп айтылған, 21-бап ұстанымына ерекше көңіл бөлу қажет[5]. Аталған қолайлы қоршаған ортаға құқық бекітілетін, халықаралық-құқықтық құжаттармен қатар, тағы бірнеше құжаттар, сонымен қатар 1981

жылғы адам және халық құқығының Африкалық Хартиясы бар. Ұлттық деңгейде бұл құқық конституцияда және басқа да заңнамалық актілерде бекітіледі. Осы құқықтың конституциялық бекітілуі, сонымен қатар оның қорғану кепілдігін алдын алады, мемлекетті табиғатты қорғау мәселелерін шешуге, экологиялық ойланбаған әрекеттерге жауапкершілік тартуға және М.М. Бринчук айтқандай әрекетсіздікке міндеттейді. Сонымен қатар, қолайлы қоршаған ортаға құқық заңнамалық бекіту оны ресми түрде адам құқығының бірінші кезекте тұрған санына жылжытады. Осы жерден оның халықаралық және ұлттық құқық жүйесіндегі орнын анықтау мәселесі шығады[6].

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы. Декларация БҰҰ Бас Ассамблеясының резолюциясымен 1948 ж 10 желтоқсанда № 217 А (III) қабылданған;
2. К.Васақ, «Три поколения прав человека» <http://scicenter.online>;
3. Всеобщая декларация прав человека — рекомендованный для всех стран-членов ООН документ, принятый на третьей сессии Генеральной Ассамблеи ООН резолюцией 217 А (III) («Международный пакт о правах человека»)[1] от 10 декабря 1948 года.
4. Экономикалық, әлеуметтік және мәдени құқықтар туралы халықаралық пактіні ратификациялау туралы Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 21 қарашадағы N 87 Заңы;
5. 1972 United Nations Conference on the Human Environment;
6. 1981 жылғы адам және халық құқығының Африкалық Хартиясы

УДК0341(035.3)

ЗАЩИТА ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ В СФЕРЕ ИНТЕРНЕТ-УСЛУГ

Тукен Жанель Мырзахметовна

ztuken@mail.ru

студент 2 курса юридического факультета ЕНУ им. Л.Н. Гумилева

научный руководитель – Жаркенова С.Б

В век информационных технологий повсеместно в нашей жизни Интернет занимает особую роль в связующей деятельности. Линии распределения интернет-связи охватили большую часть земной коры. Работа с Интернетом в обыденной жизни современного человека стала естественной, тем самым некачественные услуги связи остро ощутимы в трудовой и социальной деятельности, в вопросах коммуникации и т.д. К сожалению, законодательство нашей республики не определило отдельным нормативным актом вопросы регулирования защиты прав потребителей в сфере интернет-услуг. Тем не менее, существует следующий перечень правовой базы, являющийся вспомогательным для подхода к данному вопросу.

Во-первых, это ГК РК (Общая часть) от 27 декабря 1994 года, где в п.6 ст. 10 регламентируется перечень прав потребителя, а именно: свободное заключение договоров на приобретение товаров, использование работ и услуг; надлежащее качество и безопасность товаров (работ, услуг); полную и достоверную информацию о товарах (работах, услугах); объединение в общественные организации потребителей [1]. Тем самым, Гражданский Кодекс дает лишь общее представление о правах потребителя. Более точно, но поверхностно, также исходя от вышеуказанного вопроса, данные права рассмотрены в Законе РК «О защите прав потребителей» от 4 мая 2010 года. Указанный закон является вторым правовым актом для рассмотрения данного вопроса. В-третьих, вспомогательным будет являться Закон РК «О связи» от 5 июля 2004 года.

ГК РК не выделяет договор об оказании интернет-услуг в качестве самостоятельного договора. Есть лишь упоминание о нем в п.2 ст. 683 ГК РК (Особенная часть), по которому к